

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษาจากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 129 แห่ง ด้วยการสุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลมาทำการศึกษา จำนวน 32 แห่ง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยใช้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ สำหรับเครื่องมือในการวิจัยภาคสนามใช้แบบสอบถาม และให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานด้านท้องถิ่น และประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,156 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Window สถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและค่าการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยมี ดังนี้

1. ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลการบริหารงานรวมทุกด้านอยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย 2.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับประสิทธิผลปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ค่าเฉลี่ย 3.04 ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมค่าเฉลี่ย 2.97 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ค่าเฉลี่ย 2.94 ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ย 2.84 มีระดับประสิทธิผลต่ำ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบำรุงรักษาและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร ค่าเฉลี่ย 2.49 ด้านการจัดให้มีน้ำ

เพื่อการอุปโภคบริโภค ค่าเฉลี่ย 2.46 ด้านการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 2.43 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ ค่าเฉลี่ย 2.08 ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย ค่าเฉลี่ย 1.90 และด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ค่าเฉลี่ย 1.80

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปรระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ด้วยการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าไปในสมการพร้อมกัน (Enter Method) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การทุจริตคอร์รัปชัน ความสามารถด้านการบริหารงานคลัง พุทธิกรรมผู้นำ การประสานงาน การกำกับดูแลตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์พบว่า การทุจริตคอร์รัปชันมีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พุทธิกรรมผู้นำ การประสานงาน ความสามารถด้านการบริหารงานคลัง การกำกับดูแลตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยดังกล่าว สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 87.2

3. ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์มีปัญหาการบริหารงานรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.51 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านระบบการตรวจสอบและปัญหาด้านบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.69 และ 2.66 ตามลำดับ ส่วนปัญหาด้านระบบการบริหารงาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.19

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและจากการศึกษา เอกสารสามารถอภิปรายนำเสนอเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในรูปของการพรรณนาความ ดังนี้

4.1 ประสิทธิภาพการบริการงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงาน ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการศึกษาไว้ดังนี้ "ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยผู้วิจัยได้เลือกเอาภารกิจที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนมากที่สุด นำมาทำการศึกษา รวม 10 ด้าน และในแต่ละด้านได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับของประสิทธิผล แยกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ประการแรกพิจารณาจากผลผลิตในแต่ละด้าน และประการที่สอง พิจารณาจากคุณประโยชน์ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ประสิทธิภาพการบริการงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับต่ำ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

4.1.1 ด้านการจัดให้มีการบำรุงรักษาทางบก องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์มีประสิทธิผลด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการก่อสร้างถนนหนทางและซ่อมแซมดูแลรักษาถนนในเขตพื้นที่ ประชาชนได้รับความสะดวกในการเดินทางสัญจรไปมา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นพื้นที่ชนบทซึ่งมีเส้นทางการคมนาคมติดต่อไม่ค่อยสะดวก เป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ประกอบกับในด้านของงบประมาณการก่อสร้างถนน เพื่อให้ได้มาตรฐานนั้น ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงไม่สอดคล้องกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้น แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะให้ความสำคัญ ในด้านการจัดให้มีการบำรุงรักษาทางบกโดยมีค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผลสูงเป็นอันดับ 3 ดังตารางที่ 12 ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่

4.1.2 ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิผลการบริหารงานด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ จัดให้มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยและที่ทิ้งขยะสำหรับประชาชนค่อนข้างน้อย ทำให้ถนนหนทางที่สาธารณะภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ประกอบด้วยชุมชนขนาดเล็กและมีปริมาณขยะและสิ่งปฏิกูลน้อย ชุมชนสามารถกำจัดได้เอง ทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ให้ความสำคัญในด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย เท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จาก ระดับค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลด้านนี้อยู่ในอันดับที่ 9 ดังตารางที่ 12

4.1.3 ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิผลการบริหารงานในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง มีการกำจัดขยะและฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า จัดรณรงค์ในด้านการป้องกันโรคติดต่อที่สำคัญ เช่น โรคไข้เลือดออก โรคเลปโตสไปโรซิส โรคเอดส์ ฯลฯ ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดต่อและสามารถป้องกันโรคได้ ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญ ในด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อค่อนข้างสูง เห็นได้จากค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผลสูงเป็นอันดับหนึ่ง ดังตารางที่ 12 ประกอบกับงานในด้านนี้ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรง ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุข และสำนักปลัดฯ ดังนั้นเมื่อมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหลักกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานในระดับท้องถิ่น จึงทำให้การบริหารงานสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในระดับหนึ่ง

4.1.4 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิผลการบริหารงานด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ มีการจัดทาสตูดอุปกรณ์เครื่องมือในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ เช่น อัดค้ำภัย วาดภัย อุทกภัย ค่อนข้างน้อย รวมทั้งในเรื่องการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งและประสานงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผลต่ำที่สุดเป็นอันดับที่ 10 ดังตารางที่ 12 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ให้ความสำคัญกับงาน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องจากสาธารณภัยต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำประกอบกับเมื่อเกิดภัยขึ้น ประชาชนสามารถขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคอื่นๆ เช่น หน่วยงานส่วนภูมิภาคที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นหน่วยงานระดับท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด และมีหน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีมาตรการ แผนงาน ตลอดทั้งเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยในเบื้องต้นและจัดให้ศูนย์รับแจ้งและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือกรณีเกิดภัยขึ้นในพื้นที่

4.1.5 ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลการบริหารงานในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียนหรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่ จัดให้มีโครงการอาหารกลางวันและอาหารเสริมแก่เด็กนักเรียนจัดให้มีกิจกรรมทางด้านศาสนาในวันสำคัญทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านศาสนาและงานประเพณีท้องถิ่นในระดับปานกลาง ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับงานในด้านนี้ ค่อนข้างมาก โดยเห็นได้จาก ค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผลซึ่งสูงเป็นอันดับที่ 2 ประกอบกับได้มีการถ่ายโอนงานและงบประมาณในด้านการจัดหาอาหารกลางวันและอาหารเสริมสำหรับเด็กนักเรียน และงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จากหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษาไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับผิดชอบ จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงการหรือกิจกรรมในด้านนี้ค่อนข้างมาก

4.1.6 ด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ จากการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิผลการบริหารงานในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง มีการสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มสตรี เด็ก เยาวชน ช่วยเหลือกิจกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ให้การสงเคราะห์คนชรา ในระดับปานกลาง จากระดับค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลด้านนี้ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 4 เห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับงานด้านนี้พอสมควร ประกอบกับในปัจจุบันกลุ่มสตรี และเยาวชน ได้เข้ามามีบทบาทในด้านการพัฒนาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาสังคม พัฒนาอาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายของรัฐ ดังนั้น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้าไปมีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว จึงมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนพื้นที่

4.1.7 ด้านการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์ในด้านการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ในด้านคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับงานด้านนี้ค่อนข้างน้อย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผลซึ่งอยู่ในลำดับที่ 7 ดังตารางที่ 12 ปัจจุบันปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น สืบเนื่องมาจากการเจริญเติบโตของชุมชนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้มีความต้องการทรัพยากรมากขึ้นและถ่ายเทปริมาณของเสียไปสู่สภาพแวดล้อมมากขึ้น ในขณะที่ขาดมาตรการ ในการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาอย่างจริงจัง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในระยะยาว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ ด้านการคุ้มครองดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องแสวงหามาตรการ แนวทาง และความร่วมมือจากประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4.1.8 ด้านการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านการจัดให้มีน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคอยู่ในระดับต่ำ มีการจัดสร้างระบบประปาหมู่บ้าน สนับสนุนในด้านการบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านที่หน่วยงานอื่นสร้างขึ้นในพื้นที่ พอสมควร มีการขุดเจาะบ่อบาดาลและช่วยเหลือในการการจัดสร้างภาชนะกักเก็บน้ำฝน ค่อนข้างน้อย ทำให้ ประชาชนในพื้นที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่มักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในฤดูแล้งเป็นประจำ การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ซึ่งส่วนใหญ่ พบว่าเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ขาดมาตรการและแผนงานในการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับงานด้านนี้ค่อนข้างน้อย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผล ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 6 ดังตารางที่ 12 อย่างไรก็ตาม จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแสวงหามาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ให้หมดไป

4.1.9 ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ มีการ ก่อสร้างทางระบายน้ำ และบำรุงรักษาทางระบายน้ำ ค่อนข้างน้อย ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากน้ำท่วมขังในเขตชุมชน ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพื้นที่

องค์การส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นชุมชนขนาดเล็ก ปัญหาเรื่องการระบายน้ำยังไม่รุนแรง องค์การบริหารส่วนตำบลจึงให้ความสำคัญในด้านนี้ค่อนข้างน้อย เห็นได้จากระดับค่าเฉลี่ย ประสิทธิภาพอยู่ในอันดับที่ 8 อย่างไรก็ตามงานด้านการจัดให้มีบำรุงรักษาทางระบายน้ำ จำเป็นต้องได้รับการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อชุมชนมีการขยายตัวมากขึ้น

4.1.10 ด้านการบำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประสิทธิผลการบริหารงานด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ มีการสนับสนุน ด้านการเงินแก่กลุ่มอาชีพและฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานในด้านนี้มีหลายหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ราษฎรอาจได้รับการส่งเสริมอาชีพจากหน่วยงานอื่น อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะหน่วยงานระดับท้องถิ่นซึ่งรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนในด้านการพัฒนาอาชีพมากที่สุด ควรมีมาตรการในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ทั้งในด้านการให้ความรู้ เทคนิค การประกอบอาชีพใหม่ๆ และการสนับสนุนด้านเงินทุน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารงานมากขึ้น

จากระดับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมซึ่งอยู่ในระดับต่ำ นอกจากเหตุผลตามที่ได้อภิปรายผลจำแนกเป็นรายด้านตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วสาเหตุประการสำคัญส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากปัจจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลเช่น การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กร พฤติกรรมผู้นำ ความสามารถด้านการบริหารงานคลัง การประสานงาน การกำกับดูแลตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากกรอบแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้ "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ความขัดแย้ง การทุจริตคอร์รัปชัน พฤติกรรมผู้นำ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถด้านการบริหารงานคลัง การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การกำกับดูแลตรวจสอบ การ

มีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาองค์กรและเครือข่าย" จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน 6 ปัจจัย ดังนี้

4.2.1 การทุจริตคอร์รัปชัน มีอิทธิพลเชิงลบกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือเมื่อระดับการทุจริตคอร์รัปชันลดลง จะทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของสถาบันดำรงราชานุภาพ (2542: 37) ที่กล่าวว่า "ผลเสียของการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้งบประมาณของประเทศรั่วไหล สมรรถภาพการทำงานของข้าราชการเสื่อมโทรม เสถียรภาพและความเชื่อถือในรัฐบาลเสื่อมลง การปฏิบัติงานบริหารราชการล้มเหลว" จะเห็นได้ว่าการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ให้เกิดขึ้นในองค์กรทุกระดับเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำ ให้ประสิทธิผลการบริหารภายในองค์กรลดลง การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพไม่ก่อประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างเต็มที่

4.2.2 พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือเมื่อ ผู้นำเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น สร้างความยอมรับในด้านความรู้ความสามารถมากขึ้น จะทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิน ปริญญาพฤทธิ (2532 : 619) ที่กล่าวว่า "ผู้นำพยายามใช้กำลังสมอง กำลังกาย กำลังใจ เพื่อจูงใจ หรือ ดลใจ ให้ผู้ตามกระทำการให้เป็นไปตามความต้องการของตนและเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตย มิได้เน้นการออกคำสั่งต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน แต่เน้นการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ และแบ่งเบาภาระของการเป็นผู้นำให้แก่สมาชิกของเขาในการวางแผนและการปฏิบัติงาน" สำหรับผู้วิจัยเห็นว่าพฤติกรรมของผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กร ในแต่ละองค์กรอาจจะต้องการผู้นำที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน แต่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีโครงสร้างและระบบการบริหารงานที่เกิดจากแนวคิดการกระจายอำนาจ รูปแบบการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยน่าจะมีความเหมาะสม และเอื้อต่อการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลต่อประชาชนอย่างสูงสุด

4.2.3 ความสามารถด้านการบริหารงานคลัง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือเมื่อระดับความสามารถในการบริหารงานคลังสูงขึ้น มีการจัดเก็บรายได้และการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด สนองตอบต่อความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา จะทำให้

ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสน่ห์ จัยโต (2530 : 616) ที่กล่าวว่า "การคลังของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) แหล่งที่มาของรายรับ 2) กระบวนการงบประมาณ 3) รูปแบบการใช้จ่าย การคลังท้องถิ่นมีความสำคัญมากในการที่จะช่วยทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้าและมีความสามารถในการบริหารมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการหารายได้และการใช้จ่ายเงินเป็นปัจจัยสำคัญ "

4.2.4 การประสานงาน มีอิทธิพลเชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือ เมื่อระดับการประสานงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งด้านการประสานงานภายในองค์กรและภายนอกองค์กร โดยการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว รวดเร็ว ลดความซ้ำซ้อนของกิจกรรม โครงการสมาชิกสภา คณะกรรมการและพนักงานส่วนตำบล ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น จะทำให้ประสิทธิผลการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมทรง อินสรวง (2532 : 102) ที่กล่าวว่า "การประสานงาน เป็นการที่บุคคลหรือหน่วยงานให้ความร่วมมือปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สร้างขวัญกำลังใจและความเข้าใจตรงกัน เกิดประโยชน์ด้านงานสำเร็จ รวดเร็ว รวดเร็ว ประหยัดทรัพยากร ลดความซ้ำซ้อน และยังขจัดความขัดแย้งได้อีกด้วย "สำหรับในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประสานงานกับความขัดแย้งจากการศึกษาพบว่าความขัดแย้ง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประสานงาน ดังตารางที่ 14 นั่นคือ เมื่อระดับการประสานงานเพิ่มขึ้นจะให้ความขัดแย้งลดลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวข้างต้น

4.2.5 การกำกับดูแลตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือเมื่อการกำกับดูแลตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจังหวัดและอำเภอซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลตรวจสอบออกตรวจแนะนำการปฏิบัติงานเป็นโดยเฉพาะด้านการเงินและบัญชีเป็นประจำ มีความสามารถในการแนะนำแนวทางการปฏิบัติและให้คำปรึกษาด้านระเบียบกฎหมาย ไม่มีการแทรกแซงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเห็นว่าจังหวัดและอำเภอในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแล มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบล

ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่ ยังขาดทักษะ ประสบการณ์ด้านการบริหารงานจำเป็นต้องได้รับการกำกับดูแล ตรวจสอบแนะนำเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระบบถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลดังกล่าว ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย และความรู้ในเชิงบริหาร ในการทำหน้าที่ตรวจสอบแนะนำดังกล่าว

4.2.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลเชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือ เมื่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยประชาชนให้ความสนใจไปเลือกตั้งผู้แทนเพื่อทำหน้าที่บริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอแนะปัญหาความต้องการ ให้ความสนใจในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น จะทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นีรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 186) ที่กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง ได้แก่ การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโดยตรงด้วยตนเองในลักษณะต่างๆ เช่น ร่วมเป็นกรรมการบริหารโครงการ ให้ข้อคิดเห็น การสละแรงงาน และให้ความร่วมมือในการดำเนินตามโครงการ การมีส่วนร่วมทางอ้อม ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยผ่านผู้แทนองค์กรประชาชน เช่น ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นผ่านทางสมาชิกหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ตลอดเวลา "

4.3 ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการศึกษาปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร ด้านระบบการบริหารงาน และด้านระบบการตรวจสอบ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาการบริหารงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

4.3.1 ปัญหาด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายประเด็นพบว่า มีปัญหาที่น่าจะส่งผลกระทบต่อการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 ประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับสรุปประเด็นปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุม เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่โรงแรมรอยัลริเวอร์

กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2541 ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกิดจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมาย ระเบียบ และไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2) ปัญหาที่เกิดจากคณะกรรมการบริหาร ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายและหนังสือสั่งการต่าง ๆ 3) ปัญหาที่เกิดจากพนักงานส่วนตำบล ได้แก่ จำนวนพนักงานส่วนตำบลมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบและหนังสือสั่งการและไม่มีความผูกพันกับพื้นที่ 4) ปัญหาที่เกิดจากข้าราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ไม่ลงพื้นที่ประสานการปฏิบัติงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมาย 5) ปัญหาที่เกิดจากประชาชน ได้แก่ ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.3.2 ปัญหาด้านระบบการบริหารงาน ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์มีปัญหาด้านระบบการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีประเด็นปัญหาที่อยู่ในระดับที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานจำนวน 2 ประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับสรุปประเด็นปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุมเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2541 ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการบริหารงานคลัง ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณไม่ครอบคลุมภารกิจหน้าที่รับผิดชอบทุกด้าน 2) ปัญหาด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ได้แก่ ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์และขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา

4.3.3 ปัญหาด้านระบบการตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาด้านระบบการตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีประเด็นปัญหาที่อยู่ในระดับที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับสรุปประเด็นปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประชุม เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2541 ได้แก่ 1) การตรวจสอบด้านการเงินและบัญชีของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินไม่ทั่วถึง 2) การตรวจสอบของอำเภอและจังหวัดไม่ดำเนินการอย่างจริงจัง 3) ประชาชนไม่สนใจในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษานี้สามารถให้ข้อเสนอแนะดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลให้มีความกินดีอยู่ดี กระบวนการบริหารมุ่งเน้นให้ตัวแทนของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นหลัก จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารงานที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ยังพบว่าการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานหลายปัจจัย ซึ่งจากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ควรขยายการดำเนินกิจกรรม โครงการ ให้ครอบคลุมภารกิจที่รับผิดชอบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านที่มีประสิทธิผลการบริหารงานอยู่ในระดับต่ำและมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องวางแผนงาน มาตรการ และประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหาเป็นสำคัญ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างจริงจัง และแสวงหามาตรการเพื่อลดและขจัดการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้อาจจะต้องสร้างระบบการเมืองท้องถิ่นที่มีคุณธรรม การสรรหาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารจะต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมเข้ามาควบคุมดูแลระบบการดำเนินงาน นอกจากนี้ อาจใช้มาตรการทางการบริหารเร่งรัดงานราชการให้มีประสิทธิภาพ กระบวนการตัดสินใจในเรื่องนโยบายจะต้องโปร่งใส และควรส่งเสริมบทบาทภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานให้มากยิ่งขึ้น

3. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ ศึกษาหาความรู้ในเชิงกระบวนการบริหาร เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้น เน้นการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารมากกว่าการสั่งการ พัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อให้เกิดการยอมรับในด้านความรู้ความสามารถมากขึ้น

4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีมาตรการในการเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหารงานคลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสิทธิภาพของการจัดเก็บรายได้ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเข้าใจถึงระบบ และวิธีการจัดเก็บภาษีอากร และค่าธรรมเนียมต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานจัดเก็บเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการทำความเข้าใจกับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อทำให้เขาพร้อมและเต็มใจที่จะเสียภาษีเพื่อส่วนรวม นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กรมการปกครองจังหวัด และอำเภอควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจถึงเทคนิควิธีการและกลยุทธ์ในการบริหารการเงิน เพื่อให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนงาน กิจกรรม โครงการ ตามความจำเป็นเร่งด่วน เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่น

5. องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาขีดความสามารถ ด้านการประสานงานทั้งการประสานงานภายในหน่วยงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรจัดหาเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ เพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในองค์กรอย่างชัดเจนเพราะการประสานงานจะเกิดขึ้นเมื่อทุกฝ่ายมีความเข้าใจ และตั้งใจที่จะทำงานของตนให้เสร็จและสนับสนุนงานผู้เกี่ยวข้องตามจังหวัดอันควรและยังเป็นการลดการทำงานก้าวท้าวซ้ำซ้อน กรณีเป็นการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับหน่วยงานภายนอก องค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าไปมีส่วนร่วมพิจารณากลับกรองในเรื่องที่มีผลกระทบต่อองค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง เพื่อขจัดที่มาของความไม่เข้าใจหรือขัดแย้งกันซึ่งจะช่วยให้การประสานงานดีขึ้น

6. จังหวัดและอำเภอ ควรออกตรวจแนะนำการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบด้านการเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล และควรพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านระเบียบ กฎหมาย และความรู้ในเชิงกระบวนการบริหาร เพื่อให้สามารถให้

คำปรึกษาแนะนำแก่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ ในขณะที่เดียวกันควรกำหนดกรอบของการกำกับดูแลให้เหมาะสม เพื่อไม่ให้ถูกมองว่าเป็นการแทรกแซงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากสภาวะการณ์ในปัจจุบันได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งด้านนโยบายของรัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เดียวกัน ทุกระยะ 3 ปี เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงที่เป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์ต่อไป

2. ควรทำการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่นที่มีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เปรียบเทียบผลการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น